

THE EFFECT OF SYSTEMATIC LEARNING ON STUDENT ACHIEVEMENT AT ASSOCIATE DEGREE

Selda ÖZER

*Okutman Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, sozer@nevsehir.edu.tr
ORCID Numarası: 0000-0003-2648-9150*

Received: 04.15.2017

Accepted: 13.10.2017

ABSTRACT

The aim of the study is to investigate the effect of systematic learning on student achievement in teaching Unit "On the Phone" in scope of Vocational Foreign Language Course. Pre-test/post-test control group model and quasi-experimental design was used in the research. The study was carried out on senior students at Marketing Program at Vocational College, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University in 2012-2013fall semester. Experimental and control groups were determined randomly. The Achievement Test for Vocational Foreign Language Course was used. Independent samples t-test was used to investigate neutrality of the groups in terms of pre-test average; and thus, the groups were found to be neutral. According to the analyses made after the experimental process, there were statistically significant differences between achievement scores at knowledge level, application level and total achievement of the groups in favour of experimental group. However, there was not a significant difference in terms of comprehension level. Therefore, systematic learning can be considered to be more effective than traditional instruction in terms of objectives at knowledge and application level, but not at comprehension level. As a consequence, systematic learning is more effective than traditional instruction since total achievement is higher in experimental group than it is in control group.

Keywords: Associate degree, vocational foreign language, systematic learning, achievement.

ÖNLİSANS DÜZEYİNDE DİZGELİ EĞİTİM YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİ ERİŞİSİNE ETKİSİ¹

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Mesleki Yabancı Dil dersi “Telefonda Konuşma” ünitesinin öğretim sürecinde uygulanan dizgeli eğitim yönteminin öğrenci erişimine etkisini incelemektir. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu yarı-deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Meslek Yüksekokulu’nda 2012-2013 güz yarıyılında Mesleki Yabancı Dil dersini alan 2. sınıf Pazarlama Programı Normal Öğretim ve İkinci Öğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Bu iki sınıf arasından şans yoluyla deney ve kontrol grupları belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak Mesleki Yabancı Dil Dersi Başarı Testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının denkleğini araştırmak amacıyla, her iki grubun öntest puan ortalamaları bağımsız t testi ile karşılaştırılmış ve grupların denk olduğu görülmüştür. Deneysel uygulamanın ardından yapılan analizlere göre, grupların bilgi, uygulama ve toplam erişim puanı ortalamaları açısından deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Ancak kavrama düzeyi açısından, gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Bu verilere dayanarak, dizgeli eğitimin bilgi ve uygulama düzeyi kazanımlarda daha etkili olduğu söylenebilir. Sonuç olarak, grupların toplam erişim puanı ortalamalarında farklılık görüldüğü için dizgeli eğitim yönteminin geleneksel öğretim yönteminden daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Önlisans, mesleki yabancı dil, dizgeli eğitim yöntemi, erişim.

¹ Bu makale, 22. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

Systematic learning was developed by Sönmez (2004). According to him, no single instructional method can be right or successful in instruction. He proposed that all activities can be changed during instructional process in accordance with the instructional conditions and environment. Systematic learning is a dynamic process consisting of behavioral objectives, content, instructional process, evaluation and feedback. In systematic learning, lesson plan should contain nine different stages. They are (1) attention, (2) motivation, (3) overview, (4) transition, (5) lesson development, (6) summary, (7) remotivation, (8) closure and (9) evaluation.

The aim of the study is to investigate the effect of systematic learning on student achievement in teaching Unit "On the Phone" in scope of Vocational Foreign Language Course. In order to achieve the aim of the study the following questions are put forward:

1. Is there a significant difference between the experimental and the control group in terms of student achievement at knowledge level?
2. Is there a significant difference between the experimental and the control group in terms of student achievement at comprehension level?
3. Is there a significant difference between the experimental and the control group in terms of student achievement at application level?
4. Is there a significant difference between the experimental and the control group in terms of total student achievement?

Method

Pre-test/post-test control group model and quasi-experimental design was used in this study to determine the effect of systematic learning on student achievement. The researcher herself taught Vocational Foreign Language Course in both groups. The researcher taught in accordance with systematic learning in experimental group while she taught traditionally in control group.

The study was carried out on senior students at Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Vocational College in 2012-2013 fall semester. Before the experimental study, four different programs the researcher taught were analyzed and compared in terms of pre-test scores. After the analyses, it was found out that the students studying in Marketing Program were neutral. The groups were determined randomly as experimental and control. While 13 students were female and 10 students were male in experimental group, 10 students were female and 12 students were male in control group.

The achievement test was developed by the researcher. First of all, behavioral objectives (knowledge, comprehension and application levels) were determined for unit "On the Phone" in scope of Vocational Foreign Language Course. Second, questions in line with behavioral objectives were prepared. The opinions of experts

were taken into consideration about both behavioral objectives and questions. A pilot study was carried out in order to determine reliability of the achievement test and KR-20 was found as .90. The achievement test comprised of 30 questions.

The experimental study was carried out for seven weeks. The students were taught in accordance with the lesson plans designed for systematic learning in experimental group. The students in control group were taught traditionally.

Findings (Results)

The aim of the study is to investigate the effect of systematic learning on student achievement in teaching Unit "On the Phone" in scope of Vocational Foreign Language Course. The analyses show that while average achievement score at knowledge level was 4.38 in experimental group, it was 2.13 in control group ($t=3.05$; $p<0.05$). The finding revealed that there was a significant difference between groups in terms of student achievement at knowledge level on behalf of experimental group.

The second finding of the study revealed that average achievement score at comprehension level was 2.30 in experimental group and it was 2.81 in control group ($t=-.92$; $p>0.05$). There was not a significant difference between groups in terms of student achievement at comprehension level.

The next finding of the study displayed that average achievement score at application level of experimental group was 8.30 and that of control group was 5.77 ($t=2.16$; $p<0.05$). As seen, average achievement score at application level in experimental group was higher and there was a significant difference between groups in terms of student achievement at application level on behalf of experimental group.

When it comes to the last finding of the study, average achievement score for the whole test (knowledge, comprehension and application levels) was 15.00 in experimental group and it was 10.77 in control group ($t=2.23$; $p<0.05$). There was a significant difference between groups in terms of total student achievement on behalf of experimental group.

Conclusion and Discussion

The first finding revealed that there was a significant difference between groups in terms of student achievement at knowledge level on behalf of experimental group. In other words, systematic learning was more effective than traditional instruction at knowledge level. On the one hand, the finding is parallel with previous findings (Eldemir, 2012; Sezginsoy, 2011; Küçüköğlü, 2007; Takkaç, 2007; Piji, 2006; Koçak, 2004; Memişoğlu, 2003; Alacapınar, 2001; Kayabaşı,1997). On the other hand, a study comparing systematic learning and traditional instruction (Paş, 2004) and another one comparing systematic learning and constructivism (Öntaş, 2014) found out that there was not a significant difference between groups in terms of student achievement at knowledge level.

The second finding of the study showed that there was not a significant difference between groups in terms of student achievement at comprehension level. The finding can be interpreted that systematic learning was not more effective than traditional instruction for behavioral objectives at comprehension level. There are similar findings in the literature (Öntaş, 2014; Takkaç, 2007; Kayabaşı,1997). On the contrary, the finding does not match up with the findings of some other studies (Eldemir, 2012; Sezginsoy , 2011; Küçükoğlu, 2007; Piji, 2006; Paş, 2004; Koçak, 2004; Memişoğlu, 2003).

The third finding displayed that average achievement score at application level in experimental group was higher and there was a significant difference between groups in terms of student achievement at application level on behalf of experimental group. That is, systematic learning was more effective than traditional instruction at application level. On the one hand, the finding is parallel with previous findings (Öntaş, 2014; Takkaç, 2007; Piji, 2006; Paş, 2004; Koçak, 2004; Memişoğlu, 2003; Kayabaşı, 1997). On the other hand, Sezginsoy (2011) found out that there was not a significant difference between groups in terms of student achievement at application level.

The last finding of the study depicted that there was a significant difference between groups in terms of total student achievement on behalf of experimental group. The finding can be interpreted that systematic learning was more effective than traditional instruction in terms of total student achievement. Moreover, previous studies support the finding of the study (Korkmaz Toklucu ve Tay, 2016;Öntaş, 2014; Eldemir, 2012; Sezginsoy , 2011; Alacapınar, 2007; Küçükoğlu, 2007; Takkaç, 2007; Koçak, 2004; Paş, 2004; Memişoğlu, 2003; Kayabaşı,1997).

Although the findings of the study cannot be generalized since it was a quasi-experimental research, some suggestions were made for researchers to guide further studies.

1. Researchers should carry out studies to reveal the effect of systematic learning in different courses at vocational colleges.
2. The effect of systematic learning on retention and attitude may be investigated in further studies to be held at vocational colleges.
3. Students' opinions may be examined about the process of systematic learning in further studies.

GİRİŞ

Son yıllardaki teknolojik gelişmelerin önemli bir sonucu olarak bireyler; mesleki, sosyal ve kişisel gelişimlerini yaşamları boyunca devam ettirmekle sorumludur. Bireylerin kendilerini her açıdan sürekli geliştirme ihtiyacı yaşam boyu öğrenmeyi gerekli kılmaktadır. Yaşam boyu öğrenme de, bireyin öğrenmeyi öğrenmesine bağlı bir olgudur. Bireylerin günlük yaşamlarında ve iş dünyasında karşılaştıkları sorunları fark edebilmeleri, tanımlayabilmeleri, bu sorunlara çözümler ve projeler üreterek verimli sonuçlar ortaya koyabilmeleri, öğretim süreçlerinde bu becerileri edinmelerine ve kullanma şansı bulmalarına bağlıdır. Bu becerilerin geliştirilmesi için, eğitimde üst düzey bilişsel süreçlere odaklanmak gerekmektedir. Üst düzey bilişsel süreçlere odaklanan bir eğitim anlayışı, öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgiye kendilerinin ulaşması, ulaştıkları bilgiyi değerlendirip yeniden yapılandırarak gerçek yaşamda karşılaştıkları durumlarda kullanmalarını sağlayacaktır. Dizgeli eğitim, öğrencileri bu bilgi ve becerilerle donatabilecek bir eğitim modeli olarak değerlendirilebilir.

Dizgeli eğitim, Veysel Sönmez tarafından tüm öğrenme-öğretme kuram, yöntem, strateji ve tekniklerin ilkelerini değerlendirerek; kişisel deneyimlerinden, yüksek lisans ve doktora tezlerinin verilerinden yola çıkarak düzenleyip geliştirdiği bir ders planı modelidir (Sönmez, 2004). Olabilirlik felsefesine dayanan dizgeli eğitimde, evrende her şey olabilir görüşü temele alınmıştır. Eğitim ortamında öğrenciler tek bir strateji, yöntem ve teknik kullanılarak öğrenebilecekleri gibi, birden fazlasının kullanılmasıyla da öğrenebilirler. Tam tersi de geçerli olabilir; yani, bilinen bütün yollar kullanıldığı halde, öğrenci bir davranışı öğrenemeyebilir. Bazen öğrenciler öğrenecekleri konu veya konuları seçip belirleyebileceği gibi, bazı durumlarda öğrenecekleri önceden belirlenip onlara sunulabilir. Bazen bir öğrencinin neyi, ne zaman, nerede ve kimden öğreneceği belli olmayabilir. Öğrenciler, bazen bilgiyi bulup, kullanıp yeniden oluşturamayabilir ya dadaha önce edinilen bilgi hep aynı kalabilir. Bazı bilgi, beceri ve duyular ise anında değişebilir. Kısacası, dizgeli eğitime göre eğitim ortamında her şey olabilir (Alacapınar, 2016).

Sönmez (2004) bu kadar olasılık olabileceğini dile getirerek tam öğrenmenin gerçekleşebilmesi amacıyla, geliştirdiği modelde bazı ilkeler belirlemiştir. Sönmez (2004), dizgeli eğitimin ilkelerini şu şekilde sıralamıştır:

1. Hiçbir kuram, öğrenme ve öğretmeyi tek başına tümüyle açıklayamamaktadır.
2. Her davranış (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sezgisel) tek bir kuram, yöntem ve teknikle kişiye öğretilmemektedir.
3. Aynı davranışı öğrenmek farklı kişilerde farklı yollarla gerçekleşir.
4. Tek bir etkinlikle kalıcı davranışların öğrenilmesi zordur.
5. Davranışın niteliği ve düzeyi değişince kuram, strateji, yöntem ve teknik de değişmelidir.
6. Öğrenme ortamında ünite temele alınmalı ve diğer derslerle ilişki kurulmalıdır.
7. Öğretmen yönlendirici olmalıdır.

Dizgeli eğitim yöntemi, eğitim biliminin ilkelerine göre belirlenmiş hedef davranışlar, içerik, eğitim ve sınav durumları ve dönüştürülen bir yapıdır. Dizgeli eğitimde, hedef-davranışlar bilişsel, duyuşsal, devinışsel ve sezgisel olarak dört alanda toplanır. Bu alanlar birbirine bağımlı ve birbirini destekler niteliktedir. İçerik, hedef davranışlardan yola çıkarak çağdaş bilimsel, sanatsal, felsefi bilgiyle yapılandırılmış, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyine uygun, ünite temelli ve diğer alanlarla ilişkili biçimde hazırlanır. Eğitim durumlarında, hedef davranışların düzeyine uygun öğretme-öğrenme strateji, yöntem ve teknikleri kullanılarak öğrenciye ipucu, dönüt, pekiştirici ve düzeltmeler verilir. Sınav durumları, çok boyutlu olarak hazırlanır ve öğrencilerin bütün olarak değerlendirilmesini esas alır. Dizgeli eğitim yönteminde, ders planları dikkat çekme, güdüleme, gözden geçirme, geçiş, geliştirme, özet, tekrar güdüleme, kapanış ve değerlendirme aşamalarından oluşur (Sönmez, 2004).Alanyazında yapılan birçok çalışmada dizgeli eğitimin etkililiği farklı eğitim kademeleri ve farklı dersler kapsamında deneysel çalışmalarla (Korkmaz Toklucu ve Tay, 2016; Fırat Durdukoca, 2016; Şentürk, 2015a; Şentürk, 2015b; Aslan ve Kuzu, 2015; Öntaş, 2014; Eldemir, 2012; Küpana, 2012; Sezginsoy, 2011; Kapıcıoğlu ve Sönmez, 2011; Takkaç, 2007; Küçüköğlü, 2007; Piji, 2006; Paş, 2004; Koçak, 2004; Çetin, 2003; Memişoğlu, 2003; Alacapınar, 2001; Kılıç, 2000; Kayabaşı,1997) kanıtlanmıştır.

Yükseköğretim önlisans düzeyinde, öğrencilerin büyük bir kısmı sınavsız geçiş ile programlara yerleştirilmektedir. Bu durum, öğrenci başarısının genel olarak düşük olmasına sebep olmaktadır. Özellikle, yabancı dil öğrenme konusunda ilgisiz olan öğrencilerin, bu derslerde sıkıldıkları, derse aktif olarak katılmadıkları ve dolayısıyla yabancı dil derslerinde genel olarak başarısız oldukları uzun yıllardır bir meslek yüksekokulunda İngilizce okutmanı olarak görev yapan araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Bu gözlemler sonucu, öğrencilerin derse aktif katılımlarını ve dolayısıyla başarılarını arttırmak amacıyla, yükseköğretim önlisans düzeyinde dizgeli eğitim yönteminin kullanılmasının öğrencilerin duyu organlarını kullanarak ve yaşayarak öğrenmesini sağlamak için etkili bir yol olduğu düşünülmüştür. Çünkü öğretim sürecinde, öğrencilerin bilgiyi kullanacakları gerçek yaşam durumlarının oluşturulması ve öğretmenin bir yol gösterici olarak onlara destek olması oldukça önemlidir. Öğretimin gerçekleşmesi için, konunun öğrencide bilgi ve beceri oluşturması; bu bilgi ve becerinin oluşması için de öğrencinin duyu organlarını kullanarak öğretime aktif bir şekilde katılması gerekmektedir. Ayrıca, bireyler okuduklarının %10'unu; duyduklarının %20'sini; gördüklerinin %30'unu; hem görüp hem duyduklarının %50'sini; görüp, duyup, söylediklerinin %80'ini; görüp, duyup, söyleyip, dokunduklarının %90'ını; görüp, duyup, söyleyip, dokunup, yaptıklarının %95'ini hatırlamaktadır (Demirel, 2010).

Dizgeli eğitim yaklaşımı, kuram, yöntem ve tekniklerin bir derste nasıl kullanılacağına gösterildiği ve yapılandırılıp sunulduğu bir yaklaşımdır. Ayrıca, öğrencilerin, dizgeli eğitim yönteminin kapsamlı aşamalarından yararlanılarak yabancı dil dersini sevmelerinin, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyine uygun strateji, yöntem ve teknikler kullanılarak başarabileceklerini hissetmelerinin, değişik etkinliklere yer verilerek derse aktif katılımlarının sağlanabileceği düşüncesinden hareketle, bu çalışmada Mesleki Yabancı Dil dersinde dizgeli eğitim yönteminin uygulanmasına karar verilmiştir. Çünkü dizgeli eğitimi temel alınarak hazırlanan bir ders planında, bir saatlik derste; konuşma, tartışma, yazı, resim gibi araçlarla ifade etme, uygun ve değişik akıl yürütme

yollarını kullanma, anket, görüşme, gözlem yapma, resim, pano, afiş hazırlama, resim setleri, filmlerle desteklenmiş ortamlar sunma, rol yapma, yaratıcı dramayla öğrendiklerini sınıf ortamında gösterme, arkadaşlarıyla birlikte çalışma, öğrendiklerini sergileme, sezgilerini kullanmaya yardımcı olacak etkinliklere yer verilmektedir (Sönmez, 2004).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, yükseköğretim önlisans düzeyinde Mesleki Yabancı Dil dersi “Telefonda Konuşma” ünitesinde, dizgeli eğitimin öğrenci erişimine etkisini belirlemektir. Bu amaçlara ulaşmak için, çalışmada aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır:

1. Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun bilgi düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun kavrama düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun uygulama düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun toplam erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Dizgeli eğitim yöntemi ile ilgili daha önce yapılmış araştırmalarda, çalışma grubunu ilköğretim öğrencileri (Korkmaz Toklucu ve Tay, 2016; Şentürk, 2015a; Şentürk, 2015b; Aslan ve Kuzu, 2015; Öntaş, 2014; Sezginsoy, 2011; Kapıcıoğlu ve Sönmez, 2011; Takkaç, 2007; Koçak, 2004; Çetin, 2003; Memişoğlu, 2003; Alacapınar, 2001; Kılıç, 2000) ile öğretmen adayları (Fırat Durdukoca, 2016; Eldemir, 2012; Küpana, 2012; Küçüköğlü, 2007; Piji, 2006; Paş, 2004; Kayabaşı,1997) oluşturmaktadır. Bu nedenle, yapılan çalışma, yükseköğretim önlisans düzeyinde dizgeli eğitim yönteminin aşamalarına uygun olarak düzenlenmiş öğretim ile geleneksel öğretimi karşılaştıran ilk çalışmalardan biri olması bakımından önemlidir. Bu açıdan, bu çalışmanın alan yazındaki boşluğu doldurmaya katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

YÖNTEM

Model

Bu çalışmada, yükseköğretim önlisans düzeyinde dizgeli eğitim yönteminin öğrenci erişimine etkisi değerlendirilmiştir. Araştırmada, ön test-son test kontrol gruplu yarı-deneysel desen kullanılmıştır. Öğrencilerin deney ve kontrol gruplarına atanmasında, 2012-2013 güz yarıyılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Meslek Yüksekokulu’ndaki mevcut sınıflara bağlı kalınmıştır. Deney grubunda dizgeli eğitim yöntemi aşamalarına uygun olarak düzenlenmiş öğretim yapılırken, kontrol grubunda geleneksel yöntem uygulanmıştır. Öğretim etkinlikleri her iki grupta da araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Her iki gruba da deneysel işlem öncesi ön test olarak Mesleki Yabancı Dil dersi “Telefonda Konuşma” ünitesi ile ilgili başarı testi uygulanmıştır.

Deneysel işlemin sonunda her iki gruba da bu test son test olarak uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan deneysel desenin simgesel görünümü Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Deseni

Gruplar	Ön Test	Yöntem	Son Test
G _D	O _{D1}	X	O _{D2}
G _K	O _{K1}		O _{K2}

Çalışma Grubu

Araştırma; 2012-2013 güz yarıyılında, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Pazarlama Programı 2. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Uygulama öncesi sınıflar arasından seçkisiz olarak deney (İkinci Öğretim) ve kontrol (Normal Öğretim) grupları belirlenmiştir. Araştırmanın deney grubunda 3 kız ve 10 erkek olmak üzere toplam 13 öğrenci bulunurken, kontrol grubunda ise 10 kız 12 erkek olmak üzere toplam 22 öğrenci bulunmaktadır.

Grupların Denkliği

Grupların denkliğini araştırmak amacıyla, her iki grubun öntest puan ortalamaları bağımsız t testi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Grup	N	X	S.S.	t	p
Bilgi	Deney	13	2.53	1.26	-.42	.67
	Kontrol	22	2.77	1.71		
Kavrama	Deney	13	4.53	1.39	1.69	.09
	Kontrol	22	3.72	1.35		
Uygulama	Deney	13	.23	.59	-1.25	.21
	Kontrol	22	1.09	2.40		
Toplam	Deney	13	7.30	2.09	-.25	.80
	Kontrol	22	7.59	3.73		

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney grubundaki öğrencilerin öntest bilgi düzeyi puan ortalamalarının 2.53; kontrol grubundaki öğrencilerin öntest bilgi düzeyi puan ortalamalarının 2.77 olduğu; deney grubundaki öğrencilerin öntest kavrama düzeyi puan ortalamalarının 4.53; kontrol grubundaki öğrencilerin öntest kavrama düzeyi puan ortalamalarının 3.72 olduğu; deney grubundaki öğrencilerin öntest uygulama düzeyi puan ortalamalarının .23; kontrol grubundaki öğrencilerin öntest uygulama düzeyi puan ortalamalarının 1.09 olduğu görülmektedir. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin öntest toplam puan ortalamalarının 7.30; kontrol grubundaki öğrencilerin öntest toplam puan ortalamalarının 7.59 olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının öntest puan ortalamaları arasında bilgi (t=-.42, p>.05), kavrama (t=1.69,p>.05), uygulama (t= -1.25, p>.05)düzeyleri ve toplam (t=-.25,p>.05) erişim düzeyleri açısından anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu verilere dayanarak, deney ve kontrol gruplarının denk olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veriler, Mesleki Yabancı Dil dersi “Telefonda Konuşma” ünitesi için tasarlanan dizgeli öğretim programına uygun Mesleki Yabancı Dil dersi başarı testi ile toplanmıştır. Başarı testini hazırlamak amacı ile Mesleki Yabancı Dil dersi “Telefonda Konuşma” ünitesi ile ilgili bütün hedef-davranışlar (bilgi, kavrama ve uygulama düzeyi) belirlenmiş ve belirtke tablosu hazırlanmıştır. Belirtke tablosu dikkate alınarak çoktan seçmeli test maddeleri yazılmıştır. Testte yer alan her bir soru için dört seçenek belirlenmiştir. Kapsam geçerliğini arttırmak için, bu dersi veren İngilizce okutmanları ve program geliştirme uzmanlarının görüşleri doğrultusunda, gerekli düzeltmeler yapılarak başarı testinin deneme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan deneme formu; bu ünitelerin işlendiği başka bir programda öğrenim gören ve araştırmının yapıldığı gruba denk bir öğrenci grubuna uygulanmıştır. Her bir soru maddesinin madde ayırıcılık gücü, madde güçlük analizi yapılmıştır. Madde ayırıcılık indeksi .30 ve üstünde değere sahip olan sorular teste alınmıştır. Madde güçlük indeksi .20’ nin altında ve .80’nin üzerinde değere sahip olan sorular teste alınmamıştır. Başarı testinin KR-20 güvenilirliği .90 olarak hesaplanmıştır. 30 adet sorudan oluşan başarı testinin son halinde, bilgi düzeyindeki hedef-davranışları ölçen 11 adet, kavrama düzeyindeki hedef-davranışları ölçen 9 adet ve uygulama düzeyindeki hedef-davranışları ölçen 10 adet soru yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizinde, SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin öntest, sontest ve erişim puan ortalamalarının karşılaştırılmasında, bağımsız örneklem t-testinden faydalanılmıştır. Öğrencilerin öntest, sontest ve erişim puan ortalamaları karşılaştırılırken, bilgi (11 adet soru), kavrama (9 adet soru) ve uygulama (10 adet soru) düzeyindeki hedef-davranışları ölçen sorular önce her biri birer boyut olarak ayrı ayrı değerlendirilmiş, daha sonra testte yer alan tüm sorulardan alınan puanlar bir bütün olarak (toplam 30 adet soru) değerlendirilmiştir.

İşlem

Önlisans programlarında yer alan Mesleki Yabancı Dil dersinin “Telefonda Konuşma” ünitesi için dizgeli eğitime göre öğretim tasarımı hazırlanmıştır. Dizgeli eğitime uygun öğretim tasarımı hazırlanırken hedef-davranışlar, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları göz önünde bulundurulmuştur. Hedef-davranışlar bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezgisel olarak belirlenmiştir. Bu alanlar birbirine bağlı olduğu için, hedef-davranışlar birbirini destekler nitelikte belirlenmiş ve belirtke tablosu oluşturulmuştur. Hedef davranışlardan hareketle; öğrenci hazırbulunmuşluk düzeyine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun, ünite temel alınarak ve özellikle internet kaynakları kullanılarak içerik oluşturulmuştur. İçerik, basitten karmaşığa, soyuttan somuta, bilinenden bilinmeyene, kolaydan zora doğru olacak şekilde düzenlenmiştir. İçerik belirlendikten sonra, dizgeli eğitim yöntemine uygun ders planları hazırlanmıştır. Ders planları; dikkat çekme, güdüleme, gözden geçirme, geçiş, geliştirme, özet, tekrar güdüleme, kapanış ve değerlendirme aşamalarından oluşmuştur. Öğretme-öğrenme sürecinde, belirlenen hedef-davranışların düzeyine göre uygun öğretim-öğrenme strateji, yöntem ve teknikleri

kullanılarak öğrenciye ipucu, dönüt, pekiştireç ve düzeltmeler verilmiştir. Değerlendirme boyutunda, yapılan öğretimin başarıya ulaşip ulaşmadığını tespit etmek amacıyla dizgeli eğitim esas alınarak hazırlanan çoktan seçmeli başarı testi kullanılmıştır. Hedef-davranışların belirlenmesinde, içeriğin oluşturulmasında, ders planlarının hazırlanmasında ve başarı testinin hazırlanma aşamalarında Prof. Dr. Veysel Sönmez ve Doç. Dr. Füsun Gülderen Alacapınar'ın görüşleri alınmıştır.

Deneysel çalışma, 2012-2013 güz yarıyılında, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Meslek Yüksekokulu 2. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmek üzere planlanmıştır. Uygulama öncesi, okulda bulunan ve araştırmacının dersine girdiği dört programa bu araştırma için dizgeli eğitime uygun olarak hazırlanmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış başarı testi uygulanmış ve bu programlar öntest puan ortalamaları açısından karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar sonucunda, Pazarlama Programı 2. sınıf Normal Öğretim ve İkinci Öğretim öğrencilerinin birbirine denk olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerden seçkisiz olarak Pazarlama Programı İkinci Öğretim öğrencileri deney grubu; Pazarlama Programı Normal Öğretim öğrencileri kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

Araştırma sürecinde, deney ve kontrol gruplarında tüm etkinlikler araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Deney grubunda, dizgeli eğitime uygun olarak tasarlanan öğretim programı ile ders işlenmiş, kontrol grubunda ise geleneksel yöntem uygulanmıştır. Deneysel çalışma, haftada iki ders saati ve yedi hafta olmak üzere toplam 14 ders saati boyunca yürütülmüştür.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın birinci alt problemi olan “Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun bilgi düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna yönelik analizler yapılmıştır. Her iki grup başarı öntest puan ortalamaları açısından birbirine denk olduğu için, deney ve kontrol grubunun bilgi düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilgi Düzeyi Erişim Puan Ortalamaları

Grup	N	Ön test		Son test		Erişim		t	p
		X	SS	X	SS	X	SS		
Deney	13	2.53	1.26	6.92	2.10	4.38	2.29	3.05	.004
Kontrol	22	2.77	1.71	4.90	2.48	2.13	1.98		

Tablo 3'te görüldüğü gibi, deney grubunun bilgi düzeyi erişim puan ortalaması 4.38, kontrol grubununki ise 2.13'tür. Yapılan t testi, deney ve kontrol grubunun bilgi düzeyi erişim ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($t=3.05$; $p<0.05$). Dizgeli eğitim yönetiminin kullanıldığı grubun bilgi düzeyi erişim puan ortalamaları daha yüksektir. Bu bulguya dayanarak, dizgeli eğitim yönetiminin bilgi düzeyi kazanımlarda daha etkili olduğu söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemi “Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun kavrama düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu cevaplamak için, her iki grup başarı öntest puan ortalamaları açısından birbirine denk olduğu için, bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarının Kavrama Düzeyi Erişim Puan Ortalamaları

Grup	N	Ön test		Son test		Erişim		t	p
		X	SS	X	SS	X	SS		
Deney	13	4.53	1.39	6.84	.55	2.30	1.37	-.92	.36
Kontrol	22	3.72	1.35	6.54	1.43	2.81	1.68		

Tablo 4’te, grupların ortalama puanları arasında fark olup olmadığını görmek için yapılan bağımsız t testi sonucunda, deney grubunun kavrama düzeyi erişim puan ortalamasının 2.30, kontrol grubunun kavrama düzeyi erişim puan ortalamasının ise 2.81 olduğu görülmektedir. Ayrıca, hesaplanan t değeri, deney ve kontrol grubunun kavrama düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($t=-.92$; $p>0.05$). Bu bulguya dayanarak, dizgeli eğitim yönetiminin kavrama düzeyi kazanımlarda geleneksel yöntemle göre daha etkili olmadığı söylenebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın üçüncü alt problemi “Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun uygulama düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna yönelik analizler yapılmıştır. Gruplar başarı öntest puan ortalamaları açısından birbirine denk olduğu için, uygulama düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Düzeyi Erişim Puan Ortalamaları

Grup	N	Ön test		Son test		Erişim		t	p
		X	SS	X	SS	X	SS		
Deney	13	.23	.59	8.53	2.43	8.30	2.35	2.16	.037
Kontrol	22	1.09	2.40	6.86	3.44	5.77	3.79		

Tablo 5’te görüldüğü gibi, deney grubunun uygulama düzeyi erişim puan ortalaması 8.30, kontrol grubununki ise 5.77’dir. Gruplar arasında fark olup olmadığını anlamak için yapılan t testi, grupların uygulama düzeyi erişim puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($t=2.16$; $p<0.05$). Dizgeli eğitim yönetiminin uygulandığı grubun uygulama düzeyi erişim ortalamaları daha yüksektir. Bu bulguya dayanarak, dizgeli eğitim yönetiminin uygulama düzeyi kazanımlarda daha etkili olduğu söylenebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın dördüncü alt probleminde “Dizgeli eğitim yönteminin kullanıldığı grup ile geleneksel olarak öğretim yapılan grubun toplam erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Gruplar başarı öntest puan ortalamaları açısından birbirine denk olduğu için, bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Toplam Erişim Puan Ortalamaları

Grup	N	Ön test		Son test		Erişim		t	p
		X	SS	X	SS	X	SS		
Deney	13	7.30	2.09	22.30	4.09	15.00	5.01	2.23	.032
Kontrol	22	7.59	3.73	18.31	6.63	10.72	5.69		

Tablo 6’da görüldüğü gibi, deney grubunun toplam erişim puan ortalaması 15.00, kontrol grubunun toplam erişim puan ortalaması ise 10.72’dir. Yapılan t testi, grupların toplam erişim puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($t=2.23$; $p<0.05$). Dizgeli eğitim yönetiminin kullanıldığı grubun toplam erişim ortalamaları daha yüksektir. Bu bulguya dayanarak, dizgeli eğitim yönetiminin genel olarak Mesleki Yabancı Dil dersinin “Telefonda Konuşma” ünitesinin kazanımlarının edinilmesinde daha etkili olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, yükseköğretim önlisans düzeyinde Mesleki Yabancı Dil dersi “Telefonda Konuşma” ünitesinde, dizgeli eğitimin öğrenci erişimine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, deneysel bir çalışma yürütülmüştür. Yedi hafta süren deneysel çalışmanın ardından, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin bilgi, kavrama ve uygulama düzeyleri ile toplam erişimleri arasındaki farklar karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın birinci alt probleminde, deney ve kontrol gruplarının bilgi düzeyi erişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve deney grubu öğrencilerinin puanlarının kontrol grubundaki öğrencilerin puanlarına göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre, deney grubunda gerçekleştirilen dizgeli eğitim yöntemi, öğrencilerin Mesleki Yabancı Dil dersinin “Telefonda Konuşma” ünitesinde yer alan bilgi düzeyi hedef davranışlarını kazanmalarında daha etkili olmuştur. Eldemir’in (2012) Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında lisans programında yer alan Geleneksel Türk Sanat Müziği dersini alan öğrencilerle yaptığı deneysel çalışmada; Küçüköğlü’nün (2007) Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersinde birinci sınıf öğretmen adayları ile yürüttüğü doktora tezinde; Piji’nin (2006) Müzik Öğretmenliği lisans programı üçüncü sınıf öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada; Alacapınar (2001)’in “Hayat Bilgisi Öğretiminde Programlandırılmış Öğretimin Erişim ve Kalıcılığa Etkisi” başlıklı doktora tezinde ve Kayabaşı’nın (1997) “Programlandırılmış, Dünya Bankası Eğitim Projesi ve Geleneksel Öğretime Göre, Eğitim Gören Öğrencilerin Erişim ve Kalıcılık Düzeyleri” başlıklı çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Aynı şekilde, 3. sınıf hayat bilgisi dersi öğretim sürecinde uygulanan dizgeli eğitim yönteminin öğrencilerin bilgi düzeyi kazanımları edinmelerinde geleneksel yöntemle göre daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır (Kapıcıoğlu ve Sönmez, 2011). Ayrıca, alan yazında yer alan başka çalışmaların sonuçları da bu bulguyu destekler niteliktedir (Sezginsoy, 2011; Takkaç, 2007; Koçak, 2004; Çetin, 2003; Memişoğlu, 2003). Bununla birlikte, 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde dizgeli eğitim ile yapılandırmacı yaklaşımın (Öntaş, 2014) ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde dizgeli eğitim ile geleneksel öğretimin (Paş, 2004) karşılaştırıldığı deneysel çalışmalarda, grupların bilgi düzeyi erişimi ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bilgi düzeyi kazanımlar, görünce tanıma, sorunca söyleme, ezberden aynen tekrar etme gibi davranışları kapsar. Öğrenme sürecinde, tanıma ve hatırlama davranışlarımızın temelini oluşturur. Tanımadığımız, hatırlamadığımız nesnelere ilgili olarak öğrenilmiş bir davranış gösteremeyiz (Demirel, 2004). Bilginin hatırlanması ve tanınmasını sağlamak amacıyla yeterince tekrar yapılması, öğrenci katılımının sağlanması, öğrencilere ipucu, dönüt, düzeltme verilmesi, değişik araç-gereç ve etkinliklerin kullanılması önemlidir. Ancak geleneksel öğretim etkinliklerinde bu uygulamalara yeterince yer verilmemesinin ve bunların dizgeli eğitimde özellikle işe koşulmasının bilgi düzeyindeki hedef davranışların kazanılmasında kontrol grubuna kıyasla deney grubunda anlamlı bir artış sağladığı sonucuna varılabilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde, deney ve kontrol gruplarının kavrama düzeyi erişimi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulguya göre, deney grubunda gerçekleştirilen dizgeli eğitim yöntemi, öğrencilerin Mesleki Yabancı Dil dersinin "Telefonda Konuşma" ünitesinde yer alan kavrama düzeyi hedef davranışlarını kazanmalarında anlamlı bir fark yaratmamıştır. Takkaç'ın (2007) çalışmasında, dizgeli eğitim yönteminin sosyal bilgiler dersinde 5. sınıf öğrencilerinin erişimlerine etkisi araştırılmış ve kavrama düzeyi erişimi puan ortalamaları arasında bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Öntaş'ın (2014) çalışmasında, dizgeli eğitim yöntemi ile yapılandırmacı yaklaşım karşılaştırılmış ve öğrencilerin kavrama düzeyi hedef davranışları kazanmalarında her iki yöntem arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca bu bulgu, Kayabaşı'nın (1997) bir üniversitenin üç farklı eğitim fakültesinde öğrenim gören birinci sınıf öğrencileriyle yürüttüğü doktora tezinin sonuçları ile örtüşmektedir. Çalışmada, üç farklı öğretim yöntemi uygulanmış ve uygulanan yöntemlerin öğrencilerin bilişsel alanın kavrama erişimi puan ortalamaları açısından anlamlı bir fark yaratmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Bunun yanında, alan yazındaki birçok çalışmada, kavrama düzeyi hedef davranışları kazandırmada, dizgeli eğitim yönteminin karşılaştırılan diğer yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Eldemir, 2012; Kapıcıoğlu ve Sönmez, 2011; Sezginsoy, 2011; Küçüköğlü, 2007; Piji, 2006; Koçak, 2004; Paş, 2004; Çetin, 2003; Memişoğlu, 2003). Örneğin, Paş (2004), çalışmasında ilköğretim beşinci sınıf öğrencileri ile sosyal bilgiler dersinde deneysel bir çalışma yürütmüş, öğrencilerin kavrama düzeyi erişimi puan ortalamalarını karşılaştırmış ve deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna varmıştır.

Kavrama düzeyinde; bilgi düzeyinde kazanılan davranışların öğrenci tarafından özümsemesi ve bilginin transfer edilmesi gerekmektedir. Bilgiyi bir başka forma çevirebilme, açıklayabilme, yorumlayabilme, tahmin etme ve

yordama kavrama düzeyinde gösterilebilecek davranışlardır. Öğrencilerin bu kazanımları elde edebilmesi için, onlara farklı strateji, yöntem ve tekniklerin kullanıldığı zengin öğrenme ortamlarının oluşturulması gerekmektedir (Demirel, 2004). Kavrama düzeyinde, hem deney hem de kontrol grubunun ortalama puanları artmış olmasına rağmen, öğretim yöntemlerinin birinin diğerinden daha başarılı olduğu yönünde anlamlı bir sonuç ortaya çıkmamıştır. Kontrol grubunda kullanılan öğretim materyali ile deney grubunda kullanılan öğretim materyali aynıdır ve içerik hazırlanırken özellikle internet kaynakları kullanılarak hazırlanmıştır. Dolayısıyla kullanılan materyal güncel ve gerçek hayat ile bağlantılıdır. Her ne kadar deney ve kontrol gruplarında farklı etkinlikler kullanılmış olsa da, içerik ve materyallerin (özellikle dinleme parçaları ve videolar) güncel olması, günlük ve iş hayatını kapsayacak şekilde hazırlanması, kavrama düzeyi erişileri açısından deney ve kontrol grupları arasındaki farkın anlamlı çıkmamasına sebep olmuş olabilir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, deney ve kontrol gruplarının uygulama düzeyi erişi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve deney grubu öğrencilerinin puanlarının kontrol grubundaki öğrencilerin puanlarına göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre, deney grubunda gerçekleştirilen dizgeli eğitim yöntemi, öğrencilerin Mesleki Yabancı Dil dersinin “Telefonda Konuşma” ünitesinde yer alan uygulama düzeyi hedef davranışlarını kazanmalarında daha etkili olmuştur. Bu bulgu alan yazında yer alan birçok araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir (Öntaş, 2014; Takkaç, 2007; Piji, 2006; Koçak, 2004; Paş, 2004; Çetin, 2003; Memişoğlu, 2003; Kayabaşı, 1997). Örneğin, Öntaş (2014)’ın “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşım ile Dizgeli Eğitimin Öğrenci Erişimine Etkisi Arasındaki Fark” başlıklı çalışmasında uygulama düzeyi erişi puan ortalaması açısından dizgeli eğitimin daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulguların aksine; Sezginsoy’un (2011) sosyal bilgiler dersinde dördüncü sınıf öğrencileri ile yürüttüğü doktora tezinde ise, dizgeli eğitimin uygulama düzeyi hedef davranışları kazandırmada mevcut öğretim yöntemine göre anlamlı bir fark yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Uygulama düzeyinde kazandırılacak hedef davranışlar, uygulayabilmeyi kapsamaktadır. Öğrencilerden, yapma, çalıştırma, ilişki kurma, kullanma, hazırlama, hesaplama, ilkeyi uygulama ve problem çözmeleri istenir (Demirel, 2004). Deney grubunda kullanılan dizgeli eğitimin öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine fırsat verdiği, öğrenciler etkinliklerden çok zevk aldıkları ve böylece derse daha aktif katıldıkları için gruplar arası farklılığın anlamlı olduğu söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt probleminde, deney ve kontrol gruplarının toplam (bilgi+kavrama+uygulama) erişi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve deney grubu öğrencilerinin puanlarının kontrol grubundaki öğrencilerin puanlarına göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre, deney grubunda gerçekleştirilen dizgeli eğitim yöntemi, öğrencilerin Mesleki Yabancı Dil dersinin “Telefonda Konuşma” ünitesinde yer alan hedef davranışları genel olarak kazanmalarında daha etkili olmuştur. Bu bulgu alan yazında değişik ders ve eğitim kademelerinde yapılmış birçok araştırma bulgusu ile örtüşmektedir (Korkmaz Toklucu ve Tay, 2016; Aslan ve Kuzu, 2015; Öntaş, 2014; Eldemir, 2012; Sezginsoy, 2011; Alacınar, 2007; Küçükkoğlu, 2007; Takkaç, 2007; Koçak, 2004; Paş, 2004; Çetin, 2003; Memişoğlu, 2003; Kayabaşı, 1997).

Örneğin, ilkokul ikinci sınıf (Şentürk, 2015a; Şentürk, 2015b) ve üçüncü sınıf (Kapıcıoğlu ve Sönmez, 2011) hayat bilgisi dersi öğretim sürecinde uygulanan dizgeli eğitim yönteminin öğrencilerin akademik başarılarını artırmada etkili olduğu ve öğrenilenlerin kalıcılığını sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmen adayları ile yürütülen bir çalışmada, dizgeli eğitim yönteminin geleneksel öğretime göre öğrencilerin akademik başarıları üzerinde daha fazla olumlu etkiye sahip olduğu (Fırat Durdukoca, 2016) ve bir başka çalışmada, dizgeli eğitim yönteminin öğrencilerde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri ile okuduğunu anlama yeteneğini geliştirdiği (Kılıç, 2000) sonucuna varılmıştır. Anadolu Lisesi dokuzuncu sınıf öğrencileri ile biyoloji dersinde dizgeli eğitim yönteminin yaratıcı düşünce erişisine etkisinin incelendiği bir araştırmada, dizgeli eğitimin geleneksel eğitime göre yaratıcı düşünceyi arttırmada daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Özalemdar, 2013). Özellikle, Kayabaşı'nın (1997) üç farklı öğretim yöntemini karşılaştırdığı çalışmasında, dizgeli eğitim yönteminin diğer iki yöntemle göre daha etkili olduğu anlaşılmıştır.

Genel olarak, öğrencilerin bir bütün olarak ünitenin hedef davranışlarını kazanmalarında dizgeli eğitim etkili olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin genel olarak ünite kapsamındaki hedef davranışları yeterince kazanamamaları, geleneksel öğretim etkinliklerinde genellikle düz anlatımın daha sık kullanılmasından kaynaklanmış olabilir. Ayrıca anlatım yöntemi ile birlikte kullanılacak çeşitli öğretim tekniklerinden yeterince ya da etkili bir şekilde yararlanılamaması da bu sonucu doğurmuş olabilir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçları dikkate alınarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

1. Dizgeli eğitimin önlisans düzeyinde farklı derslerdeki uygulamalarını ortaya koyacak araştırmalar yapılmalıdır.
2. İleride yapılacak çalışmalarda önlisans düzeyinde dizgeli eğitimin kalıcılığa ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına etkisi incelenebilir.
3. Yapılacak çalışmalarda önlisans düzeyinde dizgeli eğitimin kullanılması konusunda öğrenci görüşleri alınabilir.

KAYNAKÇA

- Alacapınar, F. G. (2001). *Hayat Bilgisi Öğretiminde Programlandırılmış Öğretimin Erişi ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Alacapınar, F. G. (2007). "Traditional Education, Computer Assisted Education, Systematic Learning and Achievement". *Eurasian Journal of Educational Research*, 29: 13-24.
- Alacapınar, F. G. (2016). Eğitim Felsefeleri, Geleceğin Okulu ve Öğretmeni. *Eğitim Bilimlerinden Yansımalar* (ss.17-30). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Aslan, S. ve Kuzu, H. (2015). "Birleştirilmiş Sınıflı Okullarda Dizgeli Eğitimin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (41): 856-865.

- Çetin, K. (2003). *İlköğretim Sekizinci Sınıf T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, Atatürk'ün Hayatı Ünitesinin Öğretiminin Dizgeli (Programlandırılmış) Öğretime Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (7. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2010). *Öğretme Sanatı: Öğretim İlke Ve Yöntemleri* (16. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Eldemir, A. C. (2012). "Geleneksel Türk Sanat Müziği Dersinde Uygulanan Dizgeli Öğretim Yönteminin Öğrenci Erişimine ve Kalıcılığa Etkisi". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (17): 359-375.
- Fırat Durdukoca, Ş. (2016). "Dizgeli Eğitim Modelinin Öğrenenlerin Epistemolojik İnanç, Öğrenme Yaklaşımları, Üstbilişsel Farkındalık ve Akademik Başarılarına Etkisi". *Journal of Human Sciences*, 13 (2): 3073-3091.
- Kapıcıoğlu, M. O. K. ve Sönmez, V. (2011). "Dizgeli Öğretimin Etkililiği". *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6 (3): 2075-2095.
- Kayabaşı, Y. (1997). *Programlandırılmış, Dünya Bankası Eğitim Projesi ve Geleneksel Öğretime Göre Eğitim Gören Öğrencilerin Erişi ve Kalıcılık Düzeyleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, A. (2000). *İlkokuma Yazma Öğretiminde Programlandırılmış Öğretime Göre Metin Yönteminin Etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Koçak, M. (2004). *Sosyal Bilgiler Dersinde Programlandırılmış (Dizgeli) Öğretiminin Erişime, Kalıcılığa ve Derse Karşı Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Korkmaz Toklucu, S.& Tay, B. (2016). "The Effect Of Cooperative Learning Method and Systematic Teaching on Students' Achievement and Retention Of Knowledge in Social Studies Lesson". *Eurasian Journal of Educational Research*, 66: 315-334.
- Küçüköğlü, A. (2007). *Dizgeli Öğretimin Öğrenci Erişimine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Küpana, M. N. (2012). "Piyanoda Deşifre Öğretimi Programının Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (41): 183-194.
- Memişoğlu, H. (2003). *İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularını Öğretmenin Programlandırılmış Öğretime Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Öntaş, T. (2014). "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşım ile Dizgeli Eğitimin Öğrenci Erişimine Etkisi Arasındaki Fark". *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 2 (2): 43-51.
- Özalemdar, L. (2013). *Biyolojide Uygulanan Dizgeli Eğitimin Yaratıcı Düşünce Erişimine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Paş, A. K. (2004). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Cumhuriyete Nasıl Kavuştuk Ünitesinin Öğretiminin Programlandırılmış Öğretime Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Piji, D. (2006). *Dizgeli Öğretime Göre Geliştirilen Eşlik Dersi Programının Akademik Başarıya, Tutuma, Yeterlik Algısına ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sezginsoy, B. (2011). *Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Bilinci Oluşturmada Dizgeli Öğretimin Etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, V. (2004). *Dizgeli Eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şentürk, C. (2015a). "Hayat Bilgisi Dersinde Uygulanan Dizgeli Eğitim Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi ve Maliyetinin Analizi". *INESJOURNAL Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (4): 513-529.
- Şentürk, C. (2015b). "Hayat Bilgisi Dersinde Uygulanan Dizgeli Eğitimin/Öğretimin Etkililiğinin İncelenmesi". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (4): 163-172.
- Takkaç, A. (2007). *Dizgeli Eğitimin Sosyal Bilgiler Dersinde 5. Sınıf Öğrencilerinin Erişilerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.